EL POU de la gallina
Revista manresana d'informació i opinió

Gent | Jordi Sardans | Actualitzat el 11/12/2019 a les 10:55

«Estem formant una congregació europea, en comissió amb holandeses, franceses i alemanyes. Hem treballat com negres i tenim les constitucions fetes. Roma n'haurà de decidir l'aprovació»

ENTREVISTA. Roser Torra MirÃ³, Monja benedictina del monestir de Sant Benet de Montserrat des del 1954, Ã©s neta del polifacÃ¨tic metge Oleguer MirÃ³ i filla de la concertista de l'OrfeÃ³ ManresÃ , Rosa MirÃ³. Culta, curiosa, franca i independentista, al monestir hi ha fet tots els papers de l'auca: treballs de cerÃ mica, responsable de la bugaderia, cuina i rebost. Actualment n'Ã©s l'organista. TÃ© estudis musicals als Conservatoris de Barcelona i Manresa. S'ha anat adaptant les noves tecnologies: l'ordinador, el mÃ²bil, el Whatsapp...

Foto: Francesc Rubí.

- Què em pots dir del teu avi Oleguer Miró?

- No el vaig conèixer perquè va morir el 1927 i jo vaig arribar al món el 1928. L'he viscut llegint coses seves i escoltant el que m'havia explicat la mare; és a dir, la seva vida i miracles. Però en no haver-lo conegut en vida, el que jo pugui explicar ja es troba en qualsevol biografia. En remarcaria el seu aspecte polifacètic. Metge sobretot, escriptor, començant per l'"Aforística Mèdica Popular" de l'any 1900, que són adagis divertidíssims de llegir, relacionats amb la medicina. Va ser el promotor i director de la "Revista Il·lustrada Jorba", on es va especialitzar en articles, alguns relacionats amb la Llum i el misteri de la Trinitat. Recordo que va escriure un llibre per a infants titulat "Les ulleres de l'avi". Quan els nets li demanaven com sabia una cosa, ell responia que «a través de les ulleres.

- Em pots fer cinc cèntims dels teus progenitors?

- La mare va posar-nos noms de maredeu a totes les germanes; és a dir que començaven per Maria, però cap de nosaltres el fèiem servir a casa. A mi, sempre em van conèixer per Roser. El pare, Valentí, era de Cardona, on l'avi exercia de director de la fàbrica de la Plantada. Quan el pare i la mare es van casar, l'avi, com a regal de noces, els va comprar una llibreria que es traspassava, a la Plana de l'Om. Després se la va quedar el meu tiet Ramon, que tenia la Impremta de Sant Josep. Aleshores, el pare s'hi va quedar com a llibreter. La mare havia estudiat música, tenia la carrera de cant, sabia dibuixar i cantar, parlava francès: era una persona culta.

Rosa Miró

- Què més recordes de la teva mare?

- Per damunt de tot era una persona molt culta, que va tenir la sort de trobar al Conservatori mestres molt bons, com Joaquim Pecanins. El va ajudar en el seu estudi arreu de Catalunya, en la recuperació de cançons populars que estaven deixades de la mà de Déu. Les recollia i tots dos anaven de poble en poble a promocionar la cançó catalana. El mestre Pecanins feia la xerrada i la

mare interpretava les cançons. Era l'època en què l'Orfeó Manresà estava més actiu. La mare participava en diversos concursos organitzats per l'entitat. El primer any va guanyar un premi, en cantar de memòria les tonades i la lletres del llibre "40 cançons populars catalanes", publicat per l'Avenç. L'any següent ja en sabia més de cent, i ens havia explicat que en va arribar a saber fins a dues-centes. A l'arxiu de l'Orfeó es poden trobar tots els concerts que hi havia fet.

- D'on et sorgeix la vocació de monja?

- És difícil d'explicar. Els meus pares eren gent de missa i de parròquia. El pare formava part dels Amics del Cant Gregorià. Vivíem a la plaça de Sant Domènec, davant de Ca la Buresa i l'església, on vaig ser batejada. La casa la va construir l'avi quan es va casar: un pis per al matrimoni i un per a les dues filles. A la pràctica, la gran va viure al primer pis, amb els avis. Casats, pare i mare van llogar un segon pis de la casa del darrere, on hi havia hagut la sabateria Dalmau. Allà hi van néixer els meus germans. La meva arribada va ser a casa de l'avi, ja que, en morir els avis, els tiets, que no tenien fills, disposaven de dos pisos en un i els van oferir la possibilitat de compartir-lo. Avui dia, aquesta casa ja no existeix. Al pis de dalt hi havia la rectoria, amb els capellans de la parròquia de Sant Pere Màrtir. Vaig ser membre d'Acció Catòlica. El rector, Miquel Bosch, fill de Navarcles, li va demanar al pare que li muntés un cor parroquial de nois i noies que assajàvem en dies diferents a casa. Me'n cuidava personalment. Amb un noi anomenat Jaume ens aveníem molt. Tothom em deia que me l'havia deixat perdre, però m'ho vaig agafar amb filosofia i els deia que n'hi havia molts, de "jaumes", al món. Les circumstàncies del futur no es coneixen. A mi m'agradava molt la música i tocar el piano. El pare em deixava llibres de tendències diverses damunt la taula. Em vaig formar fins que la vida em va portar a ser monja.

- Vas continuar mantenint relació amb la parròquia?

- Si. Quan van posar la primera pedra a Crist Rei tenia catorze anys i recordo que vaig anar a cantar amb el Cor Parroquial. En marxar de la parròquia de Sant Pere Màrtir el 1952 hi havia els fonaments fets i es veien les parets de la nova església. Després, ja no hi vaig mantenir relació, perquè la vida monàstica d'aleshores era molt estricta. Vaig perdre totes les amigues perquè només podien tenir deu minuts de visita.

- A quina edat vas voler ser monja?

- El 26 de desembre de 1947, encara amb dinou anys, vaig demanar a les monges de Santa Cecília per entrar-hi. Feia poc que s'havia mort una meva germana dos anys més gran que jo i d'altres germans s'havien casat. Però, per no deixar el pare i la mare amb els petits, les monges de Santa Cecília em van dir que ho anés madurant. Era un monestir petit i elles eren molta colla, de manera que gairebé no hi cabien. El maig de 1952 s'havien ajuntat les dues comunitats de Sant Anton i Santa Clara, de Barcelona, amb Sant Benet de Mataró, que eren les que vivien a Santa Cecília.

- Als 24 anys, entres a Santa Cecília?

- Sí, exactament, quan van posar el noviciat comú a Girona. Vaig entrar a Santa Cecília, on vaig fer sis mesos de postulantat. Al monestir de Sant Daniel, de Girona, vaig vestir l'hàbit i al cap d'un any vaig fer els primers vots, o primera professió: febrer de 1954. La meva germana gran n'era l'abadessa. Hi vaig estar fins al desembre, quan vaig passar al nou monestir de Sant Benet de Montserrat, obra de l'arquitecte Lluís Bonet, inacabada per manca de recursos i que, interinament, deien, però encara hi és, va aprofitar l'edifici de l'hotel Marcet.

Sant Benet de Montserrat

- Quina ha estat la història recent de les monges de Santa Clara?

- Durant la Guerra de Successió, les monges de Santa Clara tenien el monestir on hi ha la

Ciutadella: el van destruir i ara està sota el parc. En quedar-se sense, Felip V els va concedir una part del Palau del Rei. Sense fer malbé el Tinell, les monges van construir l'església entre les arcades. Acabada la guerra civil, i sense monestir, van ser acollides per les Reparadores del carrer Ganduxer. Més endavant van comprar el castell del carrer Copèrnic i finalment van anar a viure en una casa particular de Ripollet, fins al 13 de maig de 1952, que com ja he dit, s'ajunten amb les de Sant Benet de Mataró -que vivien a Santa Cecília- i formen la nova comunitat de Sant Benet de Montserrat. El 15 desembre de 1954 s'estableixen al nou monestir, on actualment residim trenta monges. Al nostre Arxiu, conservem la història de tota la comunitat, on per exemple es guarden unes cartes d'una monja de Santa Clara que mantenia correspondència amb Sant Ignasi.

- Com va ser la teva formació?

- La fèiem tota al monestir. Teníem classes bàsicament de llatí, teologia i història monàstica. Si disposàvem de temps i aptituds, també podíem fer llengües. Com que hi havia una bona biblioteca, algunes ens continuàvem formant, com ja havia fet quan estava a casa dels pares. He estat una gran devoradora de llibres de tota mena. No em vaig deixar perdre cap Simenon, per dir algun llibre no de «missa».

- Com era la vostra vida quotidiana?

- Quan vivia a casa meva, ja fèiem una vida comunitària: entre tots ho fèiem tot. T'avenies més amb uns germans que amb altres, però sempre he après de tothom. A Girona, ens aixecàvem a les cinc i, si era la festa d'un sant, com que havíem de resar més, ho fèiem a tres quarts de cinc. Actualment, ens llevem a les sis. Els horaris monàstics comencen amb el res de Matines, que és la primera pregària. Després segueix la pregària personal. Abans, anàvem a resar Prima, que es va suprimir el 1964 amb la reforma del Concili Vaticà II, Tèrcia, que ara tampoc es resa, Laudes i missa. S'esmorzava, es netejava l'habitació i tot seguit anàvem a treballar fins a la una. En època de formació estudiàvem i després anàvem a treballar. Fèiem diverses feines, com ara confeccionar les saies dels escolanets de Montserrat. Brodàvem i repassàvem peces de roba sortides de fàbrica, per a una empresa de Sabadell. Ara, a un quart de dues anem a la pregària intermèdia, la sexta o nona. Acabem de dinar a les dues i després hi ha una estona llarga de descans fins a dos quarts de quatre, que treballem. A les sis fem recreació, una estona d'esbargiment comunitari. A tres quarts de set, tenim la pregària de vespres. D'un quart de vuit a tres quarts de nou, lectura i pregària en particular. Sopem i a un quart de deu, anem a completes, que duren deu minuts. Després hi ha temps de dutxar-se i a les deu ens retirem a descansar.

- Has viscut canvis?

- N'he viscut molts, des de la manera de resar, de menjar a altres aspectes de la vida. Quan vaig entrar, per esmorzar, es menjava sempre pa amb oli i ara tenim un "self service", on podem triar des d'embotits, formatges o cereals. Fins fa poc, portàvem tota l'hostatgeria i la comunitat, i fèiem el dinar nosaltres, però ara ens hem fet grans i tenim dues cuineres que no són monges i es parteixen la setmana. Personalment, fins als 86 anys he fet de tot: tocava l'orgue, administrava el rebost, feia lectura i de monja. Amb ordre, el temps dona per a molt.

Foto: Francesc Rubí.

Gregori Estrada

«El pare Gregori Estrada era un sant home. Humaníssim, trempat, amant de la música, molt savi i culte. Gran estudiós, compositor, director i especialista en el cant gregorià»

- Quina relació tenies amb el pare Gregori Estrada, monjo manresà de Montserrat?

- Molt bona. Havia nascut al carrer del Carme. Penso que era un sant home. Humaníssim,

trempat, amant de la música, molt savi i culte. "El Llibre Vermell" crec que el van trobar tot desfet. Ell i el Pare Ireneu Segarra el van descobrir i estudiar a fons. Tots els cants estaven relacionats amb les danses que feien els pelegrins a l'església i el pare Gregori es va entretenir a buscar els punts de les danses per saber com ho feien. Va ser un gran estudiós; compositor, director i especialista en el cant gregorià, conjuntament amb el pare Ireneu. Tots dos van ser els grans compositors del material que cantàvem a Montserrat.

- Com va anar la cessió a l'arxiu de Sant Benet d'un pergamí musical dels segles XII-XIII?

- El pergamí el van trobar en un mas que havia estat la casa del pare Gregori. Ens el va portar el musicòleg català Romà Escalas, bon amic de la germana Anna Nubiola i actual secretari de l'Institut d'Estudis Catalans, que el 21 de desembre de 2017 el va lliurar a l'Arxiu del nostre monestir de Sant Benet de Montserrat. El dia de la presentació vaig acompanyar amb l'orgue la interpretació dels "Goigs a Santa Cecília".

- Què és la Federació Catalana de Monges Benedictines?

- És el conjunt dels monestirs catalans de benedictines agrupats en Federació. Antigament, les monges depenien del bisbe, que portava el control del monestir i vetllava per l'observança de les lleis prescrites pel Dret Canònic. Havien de donar comptes del que gastaven, per sortir calia demanar permís al bisbat i explicitar-ne el motiu. Després de la guerra, aquesta situació encara va ser vigent durant anys. Per millorar la situació en la postguerra, la Santa Seu va nomenar l'abat Aureli Escarré com a Visitador Apostòlic dels monestirs de benedictines d'Espanya. Va delegar en dos monjos del seu monestir perquè vetllessin per aquestes comunitats, en els àmbits material i espiritual, per tal que no estiguessin aïllades ni tancades. Més endavant, la Santa Seu va donar la possibilitat de formar federacions i a la Península se'n van fer quatre: la galaicolleonesa, la pirinenca, amb Oviedo que restava aïllada, la castellana del centre i la catalana.

- Pel que fa a una nova congregació, quina ha estat la vostra decisió?

- Fa dos anys va sortir un decret de la Santa Seu, "Cor orans", en el qual es desfan les federacions. Roma proposa dues opcions als monestirs: agrupar-se en una Congregació de monestirs ja existents o formar-ne una de pròpia. Les Congregacions que ja existeixen són de monjos. Les benedictines d'Espanya han optat per fer una fundació pròpia i la nostra opció ha estat formar part de la Congregació Europea de la Resurrecció, encara en gestió, amb monestirs d'Holanda, Alemanya, França i altres. Ho estem treballant en les reunions comunitàries que fem setmanalment.

Més que feminista, realista

- Et consideres feminista, dins l'Església?

- No, diria que soc realista. Venim d'una època patriarcal on no teníem ni vot ni veu. Els monjos ho portaven tot i nosaltres no podíem sortir. Les obres del nou monestir les van dirigir els monjos de Montserrat. Un dia l'abat Escarré ens va donar permís per baixar a veure-les!

- Quin ha de ser el paper de les dones a l'Església?

- La dona dins l'església catòlica té molt recorregut per fer, però tot anirà venint. He vist molts canvis al llarg dels anys. Sense fer cap batalla ni córrer més del compte, anem evolucionant endavant.

- Tot depèn de Roma?

- No. Hi ha coses que ja no les hauran de decidir ells. El Concili Vaticà II va comportar un canvi important i va resoldre qüestions concretes, com les sortides del convent, que van a discreció de l'abadessa: la pregària s'ha reduït i guanya en qualitat, hi ha més autonomia en molts àmbits. Hem

fet alguns canvis, ja que des de fa alguns anys a l'estiu portem una túnica, en lloc de l'hàbit per anar a l'església, per la calor. Després d'un estudi seriós sobre el seu significat, des del 21 de juny hem fet la prova de no portar el vel i ha estat acceptada. I d'aquesta manera, anem fent passos endavant ben positius. Sense pressa, però sense pausa.

- Una de les teves companyes és Teresa Forcades, com l'heu rebut després de la seva experiència fora del monestir?

- Sentia que havia de fer alguna cosa a nivell polític, ho va demanar i se li va concedir. Després de dos anys, va tornar al monestir. Tots sabem que la política té el perill de reduir-se a poder, diner... i a la llarga, si no obres amb el cor net, embruta. La Teresa és una persona dotada per a moltes coses. I molt disponible. Quan ha tornat al monestir, una de les coses que se li han confiat és la responsabilitat de les neteges, i ho fa amb tanta dedicació com quan parla de teologia, de cultura, de feminisme o de medicina. Combina bé la vida de monja amb activitats a fora, però d'una manera compatible.

- Què en penses sobre el moment polític que estem vivint i especialment sobre la independència de Catalunya?

- Hi estem abocats i ho tenim molt a la vora. Com més complicat, més a la vora ho tenim. No ho dubtis: patirem, però ens en sortirem. Si patim nosaltres ja no ho hauran de fer els que vinguin al darrere.

- En un món globalitzat, com veus el futur?

- En una època com la nostra, de globalització a tants nivells, ja no són actuals les polítiques de partit, de competitivitat, de poder, de domini d'uns sobre els altres. I cal eixamplar la mirada vers un horitzó més ample, de convivència, de diàleg, de respecte, d'acord amb la transformació social que vivim a diferents nivells. Per fer-ho, calen bons pensadors, capaços d'obrir camins nous que esborrin les rivalitats entre estats, que promoguin un cert agermanament que sobrepassi les fronteres del poder, del diner i de la pobresa. I que facin lloc al diàleg, a la convivència i a la pau a nivell mundial. I com a fruit, la igualtat d'oportunitats per a tothom.

- Finalment, vols dir alguna cosa sobre la crisi climàtica?

- Sí. Em fa l'efecte que ens hem pres a la lleugera les normes que ens donaven els científics, que ens alertaven sobre les conseqüències del mal tractament que hem donat a la naturalesa, sense miraments ni visió de futur, i que ens fan témer per la salut i el benestar de les generacions futures. Potser és l'hora de prendre mesures dràstiques sobre el tema i posar mans i cor a l'obra.

El perfil

Foto: Francesc Rubí.

Roser Torra Miró neix a Manresa, l'1 de gener de 1928. El pare, Valentí Torra Pujol, era cardoní, de la fàbrica de la Plantada, ara reconvertida en Museu. Professionalment, era llibreter. La mare, Rosa Miró Camps, era manresana, filla del metge Oleguer Miró, i va ser professora de música i gimnàstica rítmica. És la vuitena de catorze fills, dels quals només en queden dos de vius: ella i el Jordi. Estudia Primària fins als 14 anys, amb les Vedrunes de Casa Caritat, que durant la Guerra Civil van haver de marxar. Aleshores va passar a estudiar amb el professor González, que tenia l'Acadèmia González Martín a ca l'Escalé de la carretera de Vic. Durant la Dictadura tot es feia en castellà i «ens ensenyaven una història d'Espanya esgarrifosa». Autodidacta, aprèn francès arran de llegir "Le Monde", periòdic al qual estava subscrit el pare; fa servir la llibreria familiar, amb la biblioteca de l'avi metge com l'Enciclopèdia Espasa. A classe, resolia problemes de geometria i quan els feien portar adagis els treia del Diccionari Salvat. Dels 19 als 24 anys treballa com a dependenta a cal Moltó, una sabateria que tenia botiga i fàbrica al carrer Carrió. Al vespre, estudiava

música al Conservatori de Manresa: solfeig, teoria, història de la música i estètica. Va plegar a quart curs de piano. Ballava sardanes per les enramades i assistia a les audicions convocades pels gremis (modistes, sabaters...) Una temporada es va treure un sobresou treballant per una casa de llenceria, on feia fistons per a jocs de llit.

L'any 1952 entra com a monja, a Santa Cecília. Al cap de sis mesos d'apostolat i ja al Noviciat comú, ubicat al monestir de Sant Daniel de Girona, vesteix l'hàbit i al cap d'un any fa els primers vots, el febrer de 1954. El 15 desembre de 1954 entra al nou monestir de Sant Benet de Montserrat, on porta gairebé 65 anys. A començaments dels anys setanta va estudiar al Conservatori de Música de Barcelona. És l'organista de la comunitat. Sempre va tenir molta capacitat de treball i traça per sortir-se de les feines encomanades. Des del començament i durant molts anys es va dedicar a fer ceràmica, portava la bugaderia i havia estat encarregada de la cuina i el rebost. S'ha adaptat a tots els avenços: fa anar habitualment l'ordinador, el mòbil i el Whatsapp. Està al cas del que passa arreu i, per descomptat, a Catalunya. N'espera aviat la independència.